

POZIV NA OKRUGLI STOL

Novinarski dom, Perkovčeva 2, Zagreb

27. travanj 2018. od 11 do 13 h

Položaj civilnih žrtava rata u središtu je *Documentinog* višegodišnjeg rada. Ključno polazište je osiguranje socijalnih prava i drugih vidova obeštećenja, odnosno afirmacija prava na reparaciju. Usmjerenost ka podizanju vidljivosti i prava žrtava ključan je korak u suočavanju s prošlošću u Republici Hrvatskoj. Premda je od okončanja ratnih operacija prošlo 23 godine, zbivanja iz toga razdoblja i dalje su snažno prisutna u društvenom i političkom životu Republike Hrvatske i susjednih država. Neriješena pitanja iz ranih 1990-ih i danas opterećuju međusobne odnose tih zemalja, otežavajući proces izgradnje povjerenja, kao značajnoga preduvjeta za stvaranje države čije osnovne vrijednosti počivaju na demokratskim standardima, poštivanju ljudskih prava i vladavini prava.

Jedno je od tih pitanja, bez sumnje, vezano i uz određivanje broja civilnih žrtava rata srpske nacionalnosti koje su život izgubile ili nestale tijekom Vojno-redarstvene operacije "Bljesak" te utvrđivanje što jasnijih okolnosti njihova stradanja i priznanje prava srodnika na istinu i reparaciju.

Prema različitim podacima u operaciji "Bljesak" 1. i 2. svibnja 1995. godine ubijeno je ili se vodi kao nestalo 283 Srba, od kojih 55 žena i 11 djece. Hrvatski helsinški odbor u svom izvještaju, objavljenom 2003. godine, iznio je imena 83 srpskih civila ubijenih u Vojno-redarstvenoj akciji "Bljesak" kao i podatke o mjestu i vremenu ubojstava, o identitetu žrtava, te o vojnim jedinicama koje su se tog trenutka nalazile na mjestu gdje su se ubojstva događala. Od 83 identificirana civila, 30 ih je, prema spomenutom izvješću, stradalo u jutarnjim satima 1. svibnja 1995. u izbjegličkoj koloni koja se iz zapadne Slavonije povlačila prema Republici Srpskoj u BiH, na prometnici Okučani – Stara Gradiška, nedaleko od mjesta Novi Varoš. Ostalih 53 srpskih civila, stoji nadalje u izvješću, su oni koji su odlučili ostati u svojim kućama i dočekati Hrvatsku vojsku. Najviše ih je ubijeno u zapadnoslavonskom selu Medari. Od ukupno 24 srpskih civila koji su u tome selu ostali, ubijeno je 22. Na životu su ostavljene tek dvije djevojčice, zato što ih je, kako stoji u izvješću HHO-a, jedan hrvatski vojnik prepoznao i spriječio njihovu likvidaciju.

Kroz *Documentino* istraživanje "Ljudski gubici u Hrvatskoj 1991.-1995." zabilježili smo podatke poginulih i nestalih osoba tijekom VRA Bljesak po pojedinim naseljima i lokalitetima zapadne Slavonije (u slučajevima u kojima se to moglo utvrditi) u Benkovcu, Bijeloj Stijeni, u Bobarama, Bodegraju, Borovcu, Cagama, Čaprgincima, Donjem Varošu, Ivanovcu, Jazavici, Kraguju, Medarima, Milisavcima, Novom Varošu, Okučanima, Omanovcu, Paklenici, Pakracu, Pivarama, Rajčićima, Rajiću, Roždaniku, Smrtiću, Staroj Gradiški, Širincima, Trnavi, Voćarici te u Vrbovljanima.

Na okruglom stolu želimo podsjetiti na obvezu države da procesuirat ratne zločine, sačini evidenciju civilnih žrtava rata, donese sveobuhvatnije zakona te prizna prava civilnim žrtvama i njihovim srodnicima, otpiše troškove parnica srodnicima žrtava u postupcima za naknadu štete, te postupcima ovrha koji ih dodatno viktimiziraju, kao i donese i strategiju reparacija koja se ne odnosi na prošlost već kao nešto što je potrebno za prosperitetniju i mirniju budućnost.

Zalažemo se za obeštećenje svih civilnih žrtava rata sveobuhvatnom politikom reparacija, počevši od otpisa parničnih troškova, preko usvajanja Zakona i Nacionalnog programa za obeštećenje žrtava do uspostave Fonda za obeštećenje civilnih žrtava rata o čemu želimo potaknuti konzultacije i dijalog.

Na okruglom stolu govorit će srodnici ubijenih tijekom VRA "Bljesak", njihovi odvjetnici te predstavnici organizacija civilnog društva i udruženja žrtava.

Zahvaljujući podršci i učešću Srpskog narodnog vijeća pozivamo Vas da svojim dolaskom kao i učešćem u raspravi iskažemo empatiju prema stradalim civilima u VRA "Bljesak" te članovima njihovih obitelji te zajedno potaknemo razvoj kvalitetnog sustava priznanja prava civilnim žrtvama rata.

S poštovanjem,

Vesna Teršelič

Documenta

Milorad Pupovac

Srpsko narodno vijeće